

27/11/2018

Ιερά Μονή Φιλοσόφου Γορτυνίας: “Το κρυφό σχολειό”

/ [Ιερές Μονές](#)

Ο ορθόδοξος **διαδικτυακός ιστοτόπος της ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ** (enromiosini.gr) αναδημοσιεύει **αφιερωματικό κείμενο** του Αρχιμ. π. Ιακώβου Κανάκη επί της Ιεράς Μονής Φιλοσόφου Γορτυνίας.

Τοῦ ἀρχιμ. Ἰακώβου Κανάκη

Ἡ μονή βρίσκεται σέ μιά χαράδρα τοῦ Λουσίου ποταμοῦ καί ιδρύθηκε τό 9601 ἤ, κατά ἄλλους, τό 9672 ἀπό τόν βυζαντινό ἄρχοντα Ἰωάννη Λαμπαρδόπουλο, πού ἦταν φίλος τοῦ αὐτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά.3 Πράγματι, ἡ μονή αὐτή βρίσκεται «Κολλημένη σάν ὄστρακο» στόν ἱερό «βράχο τῆς Μονόπορης».4 Ἐχει ὀνομαστεῖ ὡς «ἡ ἀρχόντισσα τοῦ φαραγγίου» καί ἔχει κτιστεῖ στήν περιοχή «Μονόπορη» πού εἶναι τό καλύτερο καί ὁμορφότερο τμήμα τοῦ φαραγγιοῦ.5

Πρόκειται, ὅπως προλογικῶς ἀναφέραμε, γιά ἓνα ἀπό τά πιό παλαιά μοναστήρια τῆς Πελοποννήσου.6 Νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ μονή ἔχει χαρακτηριστεῖ διατηρητέο μνημεῖο. Σχετικά μέ τήν χρονολόγηση τῆς μονῆς ἔχουν ἀναφερθεῖ διάφορες ἀπόψεις ὅπως αὐτή τοῦ Η. Megaw ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε ὅτι ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ καθολικοῦ τῆς παλαιᾶς μονῆς ἀποκλείεται νά εἶναι σύγχρονο τοῦ ἀρχικοῦ ιδρύματος τοῦ 10ου αἰῶνος.7 Τόν χῶρο πού βρισκόταν τό παλιό μοναστήρι ὁ λαός ἔμαθε νά τόν ἀποκαλεῖ «κρυφό σχολεῖο»8 καί εἶναι χτισμένος σέ ὅλο τό μήκος μιᾶς φυσικῆς κοιλότητας-σπηλιάς 128 μέτρων στήν ρίζα ἐνός πανύψηλου βουνοῦ.9

Νά ἐπαναλάβουμε ὅτι ἡ μονή ιδρύθηκε ἀνάμεσα στά ἔτη 963-967 μ.Χ. ὅταν αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου ἦταν ὁ Νικηφόρος Φωκάς πού ὀνομαζόταν καί «φιλόσοφος» λόγω τῆς ἀνωτάτης παιδείας πού κατεῖχε.10 Ὁ ἴδιος λέγεται ὅτι μόνασε στή Μονή, ἀφοῦ παραιτήθηκε ἀπό τό ἀξίωμά του.11 Αὐτή ἡ ὑπόθεση θεωρεῖται ὡς πιό βάσιμη καί γιά τήν μετέπειτα ὀνομασία τῆς μονῆς.12 Γιά τήν παλαιά μονή Φιλοσόφου θά ἀναφέρουμε συνοπτικά μόνο μερικά ἱστορικά καί ἄλλα στοιχεῖα. Θέλοντας νά περιγράψουμε τή Μονή θά λέγαμε ὅτι ἐξωτερικά καί σχεδόν σέ ὅλη τήν κοιλότητα τοῦ βράχου, ἡ μονή ἦταν περιτειχισμένη μέ ὑψηλό τεῖχος πάνω στό ὁποῖο ὑπῆρχε παρατηρητήριο καί πολεμίστρες γιά τήν φύλαξη καί ἀσφάλεια ἀπό διαφόρους ἐπιδρομεῖς.

Μέσα καί γύρω ἀπό τό τεῖχος αὐτό ξεκινοῦσαν τά κτιριακά συγκροτήματα τοῦ μοναστηριοῦ δηλαδή τό καθολικό, τά κελλιά καί οἱ βοηθητικοί χῶροι πού ἀνάγονται στά βυζαντινά χρόνια καί ὑφίστανται σήμερα ὡς ἐρείπια.13 Ὅσον ἀναφορά στά χαρακτηριστικά τοῦ καθολικοῦ θά λέγαμε ὅτι εἶναι ἓνα κομποτέχνημα, ἓνα μνημεῖο τῆς Βυζαντινῆς μεγαλοπρέπειας.14 Ἀνήκει στόν τετράστηλο τύπο ἐγγεγραμμένου σταυροῦ καί περιλαμβάνει ὀκταγωνικό τροῦλο, ἐνῶ οἱ ἀγιογραφίες ἔχουν καταστραφεῖ ἐκτός ἀπό ἓνα μικρό τμήμα πού διατηρεῖται καί μᾶς μαρτυρεῖ τό χάρισμα τοῦ ἀριστοτέχνη ἀγιογράφου.15

Σημαντικά στοιχεῖα περί τοῦ θέματος μᾶς καταγράφει μέ σαφήνεια ὁ μακαριστός ἱστορικός Τάσος Γριτσόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀσχοληθεῖ ἐπισταμένως μέ τήν ἱερά αὐτή Μονή στά περισπούδαστα ἔργα του: α) «Μονή Φιλοσόφου» πού συνέγραψε στήν Ἀθήνα τό 1960 καί β) «Πωλητήρια καί ἄλλα ἔγγραφα τῆς παρά τήν

Δημητσάναν Μονής τοῦ Φιλοσόφου (1626-1787 μ.Χ.) τοῦ ἔτους 1950». Στά ἔργα αὐτά ὁ ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ νά βρεῖ περισσότερα στοιχεῖα.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ [ΕΔΩ](#)

ΦΩΤΟ / ΠΗΓΗ: arcadiaportal.com